

ЕНЮ КЮВЛИЕВ ОТМЪЩЕНИЕ

chitanka.info

През лятото беше. Фасула беряха хората.

Стоях пред воденицата и начуквах един от камъните. Небето беше потъмняло и се канеше да вали. Работният народ бързаше към село да превари дъжда. Пък и не оставаше време за работа: слънцето отдавна беше превалило Честия баир.

По едно време откъм Липов рид се засмъква Шушчив Лачу с черния си кон. Той често и сърдито подвикваше. Натовареното добиче извиваше бързо и предпазливо към стръмната пътека. Дългите греди, с които беше натоварено, шумно свличаха изкъртените камъни по пътеката.

Когато наближи, гледам — на гърба на Лачу чувал и в него нещо мърда. А дъждът ха-ха — настига го. Първите едри капки затупаха по прашния път. Видя Шушчивия, че няма да убегне, подслони коня под кривата върба и прибяга във воденицата. После смъкна чувала и рече:

— На печалба съм днеска, бай Мирчо.

Погледнах към коня, който се беше подпрял на дългите греди и си почиваше. Помислих, че думата му е за гредите. Обичаше да попибва чуждото Шушчивия, та рекох, че ги е отмъкнал от някоя чужда гора — и си взех грях на душата. А той:

— Отидох — кай, — бай Мирчо, отзарана над Гарванек, в голямата нива. Нали е много каменлива, рекох да поизчистя камъка и поправа горния зид, че пороят го беше подровил и направил дере сред нивата. Чистих, чистих, пък то каменлива нива е като въшкава глава. По някое време ми омръзна, па и гледам — замъглиха се чукарите, та се отбих в нашето да товарям ей тия греди и да се прибера. Ала като навлязох в долната пътека и завих край малинака, изведнъж нещо изшумоля и се притича пред мене. След него — друго. Конят трепна и побягна нагоре, а аз грабнах една букова вършина и се спуснах към малинака. Гледам — две мечета. Вдигнах вършината и — пух едното по главата, пух другото, зашеметих ги и хайде в чувала. Па товарих набързо и поех надолу — да ме не завтаса мечката.

— Защо са ти тия зверчета? — попитах го аз.

— Защо ли ми са? Пари струват те, който знае. Нека превали бърже. Още тая ноц ще сляза в Османово, при циганите. По една жълтица ще ми броят за всяко. За мечета горите разгръщат мечкарите.

И тъй стори Шушчивия. През нощта се смъкна в Османово и се върна с две жълтици в пояса.

А мечката видяла Лачу, когато чистел нивата, и като не намерила мечетата, сетила се, че той ги е уловил. А тя да ви кажа каква мечка беше! Нямаше човек в село да не я познава. Защото все из нашенско се въртеше. Но толкова години зло никому не беше сторила. Ще мине край тебе, както си сечеш дърва в гората, ще те позаобиколи като куче и ще се смъкне из сенчоците за ягоди и малини. И да видите чудо! Докато се въртеше тя из нашите баири, нито едно добиче не пострада от звяр. Гаче ли беше прокудила другия дивеч и нашенци години наред не чува из Честия баир вълк да завие или друго диво да се мерне. Затова никой не я закачаше, когато понякога слизаше из нивите да се поналапа с овес или да си изрови едно-две огнища картофи. Смъкваше се и под село, в градините, за капушки ябълки. Но само късно наесен, когато се свърши дивият плод.

Да знаеше мечката, че Шушчивия ще ѝ стори толкова зло, година по-рано щеше да го изяде, когато го срещна под село, в Черешака. Да ви разправя каква беше случката.

На синора между нивата на Лача и Голямата нива на дядо Вело имаше една стара, полегнала ябълка, от късните. По-право, тя беше на дядо Велово място, ама Шушчивия като рече: на синора е, та на синора е. Добър човек беше дядо Вело. Съгласи се с Лача всяка година заедно да берат ябълката и да си делят плода. И години наред караха тъй.

Сговарят се лани, след Богородица, да отидат рано и да оберат ябълката. Лягат да спят, ама Лачу — нали му е червиво сърцето — хваща ли го сън? Не може да мигне. Страх го било дядо Вело да не подрани, да набере и да скрие от плода. Че много плод беше дала кривушата ябълка. По едно време станал. Излязъл на двора, поогледал се, видяло му се светло. Привързал на коня два празни коша и тръгнал. А то едва било превалило среднощ. Като стигнал до ливадите, оставил коня да пасе и тръгнал към ябълката. Наближил. Слуша — шумоли се из нея.

„Ето нà — рекъл си Лачу, — мене не напуста ме не хвана сън. Зная ги аз такива набожни като дядо Вело. Ако не бях дошъл, щеше да смуши барем половин чувал от едрият плод в храстите“.

И дебнешком приближил ябълката Шушчивия и се покатерил. А на ябълката не бил дядо Вело, а мечката. Дошла да си зобне от зрелите плодове.

Като усетила тя, че някой се катери зад гърба ѝ, изревала страшно и се юрнала надолу по кривото стъбло на ябълката. Повлякла Лача. А той... той си знае какво е сторил от страх. Помислил, че неговата е свършена: мярнал му се и попът, и Костадин гробарят. А мечката го надкрачила и поела нагоре, към Калинови нивища.

Нея година такова добро стори тая мечка на Шушчивия, а той виж как ѝ се отплати!

Но отмъсти му тя накрая, та и той се сбърка. Нали бях ви заразправял, че мечката видяла Лачу в нивата и се сетила, че той е уловил мечетата. Тъй. Па като слязла наранената майка в нивата му, че като почнала: грабила камъни от зида, който Лачу още не бил поправил, грабила и хвърляла, та напълнила нивата му с камъни.

Ходих да гледам. Имаше барем десет кола камък.

Когато на другия ден Шушчивия отишъл на нивата — глътнал си езика. Па даде тогава двете жълтици, дето ги беше взел за мечетата, на хора да му изчистят нивата и да му изградят нов зид. И три ноци наред варди от една борика да не дойде пак мечката. А тя се загуби, сякаш вдън земя потъна.

Зарадва се Лачу, че с малко се отърва, па се залови, преора нивата и я зася. А напролет като букна една ръж — бой и половина! Тук, в ниското, хората жънеха, а тя тогава чак наведе клас: толкова дълго налива зърното си. А когато попрегоря и Шушчивия започна да си прави сметка кои жътвари да повика, дойдоха и му обадиха, че нивата му е измачкана, та със земята равна е направена. Дръпна се той с няколко души, забраха и мене и отидохме да видим. А като се качихме, що щеш! Няма помен от хубавата нива. Цялата смачкана, сякаш триста пъти диканя е минала през нея. И смачкана ей тъй, отгоре надолу, на редове.

Забихме глави да отгатнем кой е сторил това зло на Шушчивия.

Че пак той се сети.

— Мечката — кай, — ми е сторила това чудо. Никой друг. Да бяхте там да видите. Като започнала от единия край, че се суркала на задницата си, суркала се и се търкаляла, та направила хубавата нива на пита.

Ех, лесно майчина скръб не притихва, лесно се злото не забравя. Хеле мечката. Тя най-дълго помни и най-мъчно прощава.

Такъв зян нея година стори мечката на Шушчивия, че прокле той деня и часа, в който беше срещнал мечетата...

Три години след това Лачу не зася тая нива. Страх го беше от мечката. Но тя се не върна вече.

Същата година из Честия баир завиха вълци.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.